

ایران تا سال ۱۴۰۴ با هدررفت گازهای مشعل خدا حافظی می‌کند

دومینوی خاموشی گازهای مشعل

۱۴۰۱، جمع‌آوری گازهای همراه به‌طور روزانه به ۸ میلیون و ۲۰۰ هزار مترمکعب رسید. اما براساس برنامه‌ریزی‌ها تا پایان امسال ۱۵ میلیون مترمکعب گاز مشعل بیشتری جمع‌آوری خواهد شد، هرچند در گذشته عقب‌ماندگی داشتیم اما هدفگذاری این است که تا پایان سال ۱۴۰۴ عمده این گازها جمع‌آوری شود و فقط حدود ۱۰ درصد از این گازها برای ایمنی پالایشگاه‌ها باقی خواهد ماند. گازهای همراه یا مشعل، گازهایی هستند که در صنایع نفت و گاز به‌صورت گازهای همراه تولیدی با نفت یا به‌عنوان محصول جانبی در تأسیسات نفت و گاز تولید می‌شوند، اما به دلایل مختلف از جمله محدودیت‌های فنی یا نبود سرمایه‌گذاری و امکانات مناسب، در همان محل تولید، بدون هیچ‌گونه بهره‌برداری می‌سوزند که این اقدام افزون بر زیان اقتصادی، آسیب‌های زیست‌محیطی نیز در پی دارد.

اگرچه وجود مقداری از گازهای همراه برای ایمنی پالایشگاه‌ها همواره لازم است و در واقع حذف مشعل از واحدهای فرآیندی نفت و گاز ممکن نیست اما در دیگر کشورها، برنامه‌های موفق‌تری برای کاهش نسبت گازهای مشعل (حجم تولید گازهای همراه نسبت به مقدار تولید نفت) اجرا شده است.

در همین خصوص هوشنگ فلاح‌تپیان، معاون سابق وزیر نفت در امور برنامه‌ریزی اظهار داشت: تا سال ۱۴۰۱ در میدین پارسی گلاستر ۱۰۰، مارون

گازها توسط مشعل (به مواد آلاینده تبدیل می‌شود که براساس آمارهای بانک جهانی این رقم چیزی معادل یک سوم مصرف گاز کل اروپاست. از کل حجم گازهای آلاینده، ۷۵ درصد متعلق به ۱۰ کشور است که ایران هم جزو آنها محسوب می‌شود. این واقعیت را باید پذیرفت که ذخایر نفت و گاز ایران به نیمه عمر خود رسیده است و باید از نگاه توسعه‌گرا فاصله گرفت و به جای آن باید برای ذخیره‌سازی منابع انرژی فکری اساسی کرد. منابع عظیم نفت و گاز در ایران، توجه‌ها را از گازهای مشعل دور کرده است، در حالی که فلرهایی که در ایران دود می‌شود و از بین می‌رود، به تنهایی می‌تواند ذخایر بزرگی باشد که کشور با مدیریت نادرست انرژی، سال‌هاست خود را از آن محروم کرده است. با وجود هدفگذاری برنامه هفتم برای جمع‌آوری ۹۰ درصد این گازها، عملکرد محقق شده کمتر از ۱۰ درصد بوده است. کل سرمایه‌گذاری لازم برای جمع‌آوری این گازها کمتر از ۵ میلیارد دلار برآورد می‌شود که معادل ارزش یک سال سوزانده شدن آنهاست.

■ جمع‌آوری ۳۰ میلیون مترمکعب گاز

با اقدام‌های انجام شده از سوی وزارت نفت در سال ۱۴۰۲ مقدار جمع‌آوری گازهای همراه روزانه به حدود ۱۵ تا ۱۸ میلیون مترمکعب افزایش یافته و این در شرایطی است که تا پیش از سال ۱۴۰۱، روزانه یک میلیون و ۴۰۰ هزار مترمکعب گاز همراه جمع‌آوری می‌شد که در پایان سال

یکی از اصلی‌ترین مشکلات صنعت نفت که طی سال‌های گذشته همواره مورد تأکید دولت‌مردان قرار گرفته جمع‌آوری گازهای مشعل بوده، به‌طوری که طبق وعده‌های داده شده، قرار است همه گازهای مشعل یا فلر یا به عبارت دیگر گازهای همراه نفت در اقصی نقاط کشورمان تا پایان سال ۱۴۰۴ خاموش شود. به‌طوری که چندی پیش محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور نیز بر ضرورت جمع‌آوری گازهای مشعل تأکید کرد و گفت: جمع‌آوری این گازها به دلیل لطمات محیط زیستی و همچنین هدررفت سرمایه کشور یک بحث جدی است که باید با برنامه‌ریزی هر چه زودتر تصمیمات مناسب در این خصوص اتخاذ شود. از سال ۱۴۰۰ تاکنون حدود ۴ میلیون مترمکعب گازهای مشعل جمع‌آوری شده است، به‌طوری که می‌توان به صراحت گفت، میزان جمع‌آوری گازهای مشعل که آثار مخربی برای محیط زیست کشور دارد طی ۳ سال اخیر بیش از ۱۰ برابر دهه‌های گذشته بوده است. در همین خصوص اما بد نیست بدانیم، شرکت بریتیش پترولیوم در هفتاد و دومین گزارش «مرور آماری انرژی جهان ۲۰۲۳» میزان فلرینگ گاز در کشورهای مختلف را اعلام کرد که روسیه، ایران، عراق، ونزوئلا و آمریکا به ترتیب با فلرینگ سالانه ۲۶، ۱۸، ۰۴، ۱۷، ۰۸، ۰۸ و ۰۸ میلیارد مترمکعب جزو پنج کشور دارای بیشترین هدررفت گاز در مشعل هستند. در جهان سالانه افزون بر ۱۵۰ میلیارد مترمکعب گاز تحت عنوان فلرینگ (سوزاندن